

Incipit epistola beati Hieronimi ad damasum papam in quatuor euangelistas.

Beatissio pape damaso Hieronimo nouum opus me facere cogis ex veteri ut post exemplaria scripturarum toto corde dispensa quasi quidam arbiter se dea et quod in se variat quod sunt illa quod cum greca consentiunt veritate decernam. Pius labor si periculosa presumpcio indicare de ceteris ipsum ab omnibus indicandum. semis mutare linguarum et canescentes mundum ad imitia retrahere puulorum. Quis enim doctus pietatem vel indoctus cum in manu volumine assumpsit. Et a salina quam semel imbibit viderit discrepare quod lecti sunt. non statim erumpat in vocem me falsarium damasus esse sacrilegum quod aude aliquid in veteribus libris addere. mutare. corrigere. Adversus quam inuidia duplex causa me consolatur quod et tu qui sumus sacerdos es fidei iustus et verum non esse quod variat. etiam male dicorum testimonio probatur. Si enim latinis exemplaribus fides est adhibenda. respondeant quibus tot sunt exemplaria pene quod codices. Similiter veritas est querenda de pluribus. cur non ad grecam originem reuertentes ea quod vel a vicinis interpretibus male edita. vel a presumptoribus ipitis emendata pueris. vel a liberis dominantibus. et addita sunt et mutata corrigimus. Neque vero ego de veteri disputo testamento quod a septuaginta senioribus in grecam linguam versum. tertio gradu ad nos usque per-

uenit. Non quod quidam aquila quod symmachus sapiat. quod theodotius inuenos et veteres medi incedat. Sit illa vera interpretatio quam apostoli probauerunt. De nouo nunc loquor testamento quod grecum esse non dubium est. Excepto apostolo mattheo qui primus in iudea euangelium christi hebraicis literis edidit. Hoc certe cum in nostro sermone discordat et diversos riuulorum tramites ducit vno de fonte querendum est. Presummit eos codices quos a iuliano et esitio nuncupatos paucorum hominum assensu pulsa consuetudo quod utique nec in veteri instrumento post septuaginta interpretes emendare quod licuit. nec in nouo profuit emendasse cum multarum gentium linguis scriptura ante translata doceat falsa esse que addita sunt. Igitur hec prius prefatiuncula pollicetur quatuor tantum euangelia. quorum ordo est iste. Matheus. Marcus. Lucas. Iohannes codicum grecorum emendata collatione si veterum quod ne multum a lectiois latine consuetudine discreparet ita calamo ipleaui. ut hijs tantum que sensus videbantur mutare correctis. reliqua manere patremur ut fuerant. Canones quod quos eusebius cesariensis episcopus alexandrinum secutus. amonitum in decem numeros ordinauit. sic in greco habentur expressim. Quod si quis de curiosis voluerit nosse quod in euangelijs vel eadem vel vicina vel sola sint eorum distinctione cognoscet. Magni siquidem habemus in nostris codicibus erroris molem dum quod in eadem re alius euangelista plus dixit in alio quod minus putauerint addiderunt. vel dum eundem sensum alius aliter expressit ille qui vnum est quatuor primum legeat ad eius

exemplū ceteroſq; eſtimauerit emē
dādos. Vñ accidit ut apud nos
mixta ſūt oīa et ī marco plura lu
ce atq; mathei. Rurſum ī matheo
plura iohis et marci et ceteris re
liquorū q̄ ī alijs ppria ſūt inueni
ant. Cū itaq; canōes legeris q̄ ſb
iecti ſūt: oſuſionis errore ſublato
et ſimilia oīm ſcies et ſingulis ſua
queq; reſtitues. In canone primō
cordant q̄tuor: mathe⁹. marcus
lucas. iohes. In ſecundo tres: ma
the⁹. māc⁹. lucas. In t̄tio tres ma
theus. lucas. iohes. In q̄rto tres
mathe⁹. marcus. iohes. In q̄nto
duo: mathe⁹. lucas. In ſexto duo
matheus. marcus. In ſeptio duo
mathe⁹. iohes. In octauo duo lu
cas marcus. In nono duo: lucas
iohes. In decio ppria vnusquīſq;
q̄ nō habent ī alijs edidit. Sin
gul⁹ vero euāgelij ab vno īcipi
ēs vſq; ad finē libroꝝ diſpar nu
merus accreſcit. Die nigro colore
p̄ſcriptus ſb ſe habet aliū ex mi
nimo diſcolore numeꝝ q̄ ad decē
vſq; p̄cedens idicat: p̄o numer⁹
ī q̄ ſit canone req̄rend⁹. Cū ergo
aperto codice verbigrā illud ſiue
illud capitulū ſcire volueris cui⁹
canois ſit: ſtatī ex ſubiecto nume
ro docebis et recurrēs ad p̄ncipia
ī quib⁹ canonū eſt diſtincta cō
geries. eo dēq; ſtatī canone ex titu
lo frontis inuēto: illū quē q̄rebas
numeꝝ ei꿯dē euangelij q̄ et ipſe
ex inſcrip̄tione ſignat inuenies atq;
e vicino ceterorū tēmitib⁹ iſpēdis
quos numeros e regione habeāt
adnotabis et cū ſcieis recurrēs ad
volumina ſingulorū et ſine mora
reptis numer⁹ q̄s añ ſignaueās

reperies et loca ī quib⁹ vel eadeꝝ
vel vicina dixerunt. Opto ut ī cri
ſto valeas et memineris mei pa
pa beatiffime.

ExPLICIT epla. Incipit argumētū
ī euāgelij ſm matheū.

Matheus ex india ſicut
ī ordine p̄mus ponit
ita euangelij ī india
p̄m⁹ ſcripſit: cuius vo
ratio ad dñm ex publicanis adi
bus fuit: duorū ī generacōe xp̄i
p̄ncipia p̄ſumens: vnus cui⁹ pri
ma circūciſio ī carne. alter⁹ cui⁹
ſcđm cor electio fuit. Et vtrūſq;
em̄ patrib⁹ xp̄s. Sicq; quātēna
rio numero triſormit poſito: p̄nci
piū a credendi fide ī electionis tē
pus porrigēs et ex electione vſq; ī
trāſmigracōis diē dirigēs. atq;
a trāſmigracōis diē vſq; ī cri
ſtū definiens: decurſā aduētus do
mini oñdit generacōꝝ et numero
ſatiſſaciens et tēpori ut et ſe qd eēt
oñderet et dei ī ſe opus mōſtrās
etiā ī hīs quorū gen⁹ poſuit xp̄i
opantis a p̄ncipio testimoniū nō
negaēt. Quaz oīm rez: tēp⁹. ordo
numeꝝ diſpoſitō vel racō. qd ſidi
neceſſariū eſt: deus xp̄s ē q̄ fact⁹
ē ex muliere. fact⁹ ſub lege. natus
ex virgine. paſſus ī carne: oīa ī
cruce ſxit. ut triūphās ea ī ſemet
ipō reſurgēs ī corpea p̄is nomē
ī p̄tib⁹ filio et filij nomē patri re
ſtituēs ī filijs: ſine p̄ncipio. ſine fi
ne oñdēs vnū ſe cū p̄ie eē. qz vn⁹
ē. In q̄ euāgelio vtile ē deſiderāti
bz dñi. ſic p̄ma vel media vel p̄fca
cōgnoſcē ut et vōcēz apli et op⁹
euangelij et dilectōez ſi ī carne na
ſcētis p̄ vniūſa legētes intelligāt